

BOŽJA BESEDA

Leto 2012 Letnik 63

Jan/Febr/Mar

**Pastoralno
leto
socialne
pravičnosti**

2011 – 2012

The Word of God Božja beseda

Slovenian Religious quarterly
January-February-March 2012
Trimesečnik izdajajo Slovenski
misijonarji (Lazaristi) v Torontu

Uredništvo in uprava:
739 Brown's Line
Toronto, Ont. Canada
M8W 3V7
Tel.: (416) 255-2721

Glavni urednik in upravnik:
Toni Burja CM
e-mail: antonioburja@rogers.com

Tiska: Golla Graphics Inc.
Etobicoke, Ontario, Canada
Tel.: (416) 621-5945

Letna naročnina: \$28.00
Posamezna številka: \$7.00

Poverjeniki:

Montreal: Rev. Franc Letonja CM
3470 Blvd. St. Joseph,
Montreal, Que., H1X 1W6
Tel.: (514) 254-8286

Sudbury: Ga. Francka Stopar
26 Severn St.,
Sudbury, Ont., P3C 2Y7

NASLOVNICA: Znak za Slovensko pastoralno leto
Nedelja, 10. junij, procesija sv. Rešnjega telesa v Boltonu
Sobota, 8. september 2012, romanje v Midland
22.-23. september Baragovi dnevi v Marquetteu

VSEBINA

Iz koledarja

Velikonočno voščilo 1
Pedro Opeka in Akamasoa 2
Ne moli tako 'Oče naš' 5
Pričevanje mučencev 6

Svetovni drobiž 11
Zgodba za družine 15

Od Atlantika do Pacifika . . .16
Iz Župnije Brezmadežne . .16
Pri Mariji Pomagaj 17
Iz Župnije Sv. Vladimira . .19
Pri Sv. Gregoriju Velikem . .20

Zahvale 22

Voščila in oglasi 24

Za dobro voljo 32

Iz koledarja

Velikonočno voščilo Slovenskih škofov

»Iz velikonočnega tridnevja kot vira luči napolnjuje novi čas vstajenja celotno cerkveno leto s svojim sijajem,« uči Katekizem katoliške Cerkve (KKC 1168).

Zato Cerkev v zanosu vstajenske vere poje: »Svetloba slavno vstalega Kristusa naj prežene temine srca in duha« (velikonočna vigilija). Temo

izdajstva in krvavi pot velikega četrtka kot simbol vsega notranjega trpljenja, križ in poteptano pravičnost velikega petka, grobno tišino in hlad groba velike sobote vedno razsvetljujejo žarki velikonočnega jutra.

Vstali Gospod je središče naše vere, glavni razlog našega upanja in temelj smisla življenja, ki se bo razcvetelo in dopolnilo z našim vstajenjem od mrtvih. On nam že v sedanjem življenju prinaša duhovno polnost, veselje in čar. Velikonočno veselje in zavest odrešenja po Kristusu naj v vsej polnosti odmeva v teh dneh in vse leto v naših srcih, v našem osebni, družinski in družbenem življenju. Naj se stalno razliva tudi navzven po neutrudnem prizadevanju za večjo pravičnost v ljubezni. Pri tem naj bo vstali Kristus naša moč, tolažba in vir resničnega krščanskega optimizma.

Slovenski škofje želimo vam, dragi duhovniki, redovniki, redovnice, misijonarji in misijonarke, pastoralni sodelavci in sodelavke pri oznanjevanju, v bogoslužju in karitativnih dejavnostih, vsem rojakom po svetu, posebej pa vsem bolnim in ostarelim in vsem ljudem dobre volje, naj vas velikonočni prazniki napolnijo in obogatijo z obnovljeno vero, globoko radostjo, obiljem milosti in Božjega blagoslova.

Vaši Slovenski škofje

Nad božjim grobom cerkve na Vačah

Pedro Opeka in Akamasoa

»To je zgodba peščice ljudi, ki so bili prepričani, da revščina ni sad slučaja, temveč žalostna resničnost, ki ima svoje vzroke v mentaliteti ljudi in brezupnem gospodarskem stanju dežele.« (Pedro Opeka)

Kratek življenjepisa

Peter Opeka se je rodil 1948 Buenos Airesu staršem slovenskega rodu; očetu Lojzetu Opeki (iz Žerovnice pri Cerknici) in mami Mariji, rojeni Marolt (iz Velikih Lašč). Lojze in Marija sta zapustila Slovenijo po tragičnih dogodkih ob koncu druge svetovne vojne. Oče se je rešil iz gotove smrti, na kraju, kjer so umorili in v jamo zmetali 5.000 oseb. Samo on se je rešil, da je pokazal na kraj smrti.

Osnovno šolo je končal Peter v Zavodu misijonske družbe v Lanusu. Malo semenišče je opravil v Escobaru. Leta 1966 je vstopil v noviciat v San Miguelu v Buenos Airesu, kjer je ostal dve leti. V letih 1968-1970 je študiral filozofijo na Teološki fakulteti v Ljubljani, nato pa za dve leti (še kot študent) odšel na Madagaskar, kjer je pomagal slovenskim misijonarjem pri gradnji misijonskih poslopij v Vangaindrano.

Od leta 1972 do 1975 je študiral teologijo v Parizu. To bivanje mu tudi omogočilo poznanstvo z Gilbertom Mitterrandom, sinom kasnejšega francoskega predsednika. Predvsem Gilbertova mama Danijela je kasneje z veliko finančno pomočjo pomagala Petru pri delu z reveži.

28. septembra 1975 je bil Peter posvečen v duhovnika v Lujanu, v Argentini (glavni Marijini božji poti). Po posvečenju je januarja 1976 odšel kot misijonar na Madagaskar. Svoje delo na Madagaskarju je pričel julija 1976 kot župnik v Vaingaindranu, kjer se je takoj na začetku zavzel za najrevnejše: zanje je zgradil hiše, postavil ter opremil dispanzer, za otroke pa je zgradil športno igrišče.

Srečanje s štirimi »mi«-ji

»Nisem mogel ostati miren pred to revščino, ki kliče usmiljenje in pravico do nebes.«

Peter je поблиže spoznal kruto usodo zapostavljenih revežev z obrobja glavnega mesta Antananariva, ko je bil leta 1989 premeščen iz Vangaidrana za ravnatelja bogoslovcev Misijonske družbe v Antananarivo. Bivanje v mestu mu je prikazalo te ljudi v popolnoma drugačni luči, kakor jih je bil vajen videti prej, ko jih je srečeval le za trenutek ob potovanju proti jugu. Stiska ljudi mu je odprla pogled in srce. Odločil se je, da se bo posvetil tem ljudem in jim poskušal pomagati. Voljo mu je vdahnila tudi odobritev kardinala Victorja Razafimahatratrja, katerega je prosil za blagoslov.

Odpravil se je v predmestje Antananariva v predel z imenom Ambohimahitsy. Reveže je tja spravila oblast, da bi ne bili nadležni v samem središču mesta. V tem kraju so si ljudje postavili zasilna bivališča iz kartona, lepenke, ... Za Petra je bil to pravi apokaliptični prizor. Ljudje so se preživljali tako, da so hodili vsak dan na mestna odlagališča smeti in tam iskali ostanke hrane ali druge stvari, ki bi se jih dalo prodati.

Pedro takole opiše svoje srečanje s temi ljudmi: *»Meseca maja 1989 sem se prvič povzpел na Macolline pri Ambohimahitsy, in sem na lastne oči videl nečloveške razmere v katerih so živeli ti ubogi ljudje. Ob vsem tem sem bil močno ogorčen in notranje pretresen. To so vendar ljudje! Za nas kristjane bratje! Nisem se mogel sprijazniti z mislijo, da so nepreklicno izgubljeni in da za nje ni nobene rešitve, nobenega upanja več. Od tedaj sem večkrat prihajal med nje in bolj od blizu spoznal njihove stiske. Spominjam se prvega srečanja z njimi. Moral sem se plaziti po tleh, da sem mogel priti v njihova bivališča, v njihove bajtice iz cunj in lepenke.«*

Vztrajni pogovori in pregovarjanja so ustvarili zaupanje med Petrom in temi štirimi »MI«-ji. Peter jim je obljubil, da bi jim poskušal najti zemljo za obdelovanje, če bi hoteli delati...

Peter je z velikimi težavami preskrbel državno zemljo v 70 km oddaljenem kraju Antolojanahary. Od 200 družin, ki se jih je v začetku prijavilo za odhod, se jih je ob odhodu polovica premislila ... Tako se je začela pot do boljšega življenja, do povrnitve človeškega dostojanstva ljudem, ki niso prepoznali niti lastnega obraza. Štirje »MI«-ji so v teku svojega bednega životarjenja namreč že izgubili tudi čut za dostojanstvo, vrednote in pristne medčloveške odnose.

Misijonar Pedro Opeka med nedeljsko sv. mašo, kjer je od 5 do 7 tisoč ljudi

Združenje Akamasoa

Peter je spoznal, da sam ne bo kos temu morju zla. Okoli sebe je začel zbirati nekdanje someščane iz Vangaidrana, ki so študirali v glavnem mestu. Skupaj so začeli obiskovati ljudi in spoznavati njihovo bedo, ter poskušali najti rešitve. Da bi imel njihov trud solidnejšo, resnejšo podlago, je Peter skupaj s temi študenti ustanovil humanitarno združenje Akamasoa, kar pomeni »Dobri prijatelji«. 1990 leta je bilo združenje uradno priznано pred državo. Cilji združenja so bili v okviru skopo odmerjenih sredstev, naslednji:

- materialno in moralno pomagati najbolj ubogim;
- ubogim družinam omogočiti, da pridejo do dostojnega stanovanja;
- pospeševati humanitarni in gmotni napredek.

Trije so pogoji, da neka družina pri njih dobi pomoč:

- prijeti za delo;
- poslati otroke v šolo;
- držati se pravil sobivanja v skupnosti.

Za zastavljene cilje pa so bila potrebna tudi gmotna sredstva. Peter se je obrnil po pomoč k mnogim dobredelnim organizacijam iz razvitega sveta.

S trdim in vztrajnim delom društva Akamasoa in ljudi – smetiščarjev in vseh drugih revežev glavnega mesta, s pomočjo mnogih dobredelnih organizacij in ljudi dobre volje je v desetih letih nastalo delo, ki mu v svetovnem merilu težko najdemo primerjavo.

Petru je dolgo let pri njegovem delu pomagal Rok GAJŠEK, dolgoletni misijonar na Madagaskarju.

Matija Nared, misijonar na Madagaskarju

Danes, leta 2012, je v Združenju Akamasoa zgrajenih okoli 3.000 hiš v 17 naseljih. V njih živi 3.000 družin s približno 17.000 prebivalcev, katerih je 60% mlajših od 15 let. Otrok v šolah je 9.500. Za vse imajo zdravstvene dispanzerje in bolnico. Zaposlenih je 3.500 ljudi v šolah, zdravstvu, varnosti, vzdrževanju, kamnolomu, mizarstvu, kovinskih delavnicah, šiviljskih in drugih delavnicah.

Misijonar je prišel v Toronto za deset dni. Kmalu je razodel svoje sanje, da bi rad ljudem na Madagaskarju povedal, da je prejel od Slovencev s Kanade pomoč za 10 hiš, katerih vrednost je 5.000 dolarjev. Slovenci so se v kratkem izkazali in so njegove sanje uresničili več kot podvojeno in darovali za 22 hiš. Misijonar je zelo hvaležen in prosi za nadaljno pomoč, saj so je potrebni vseskozi.

O misijonarju lahko nabavite knjigo, ki je prevedena v angleščino: **Padre Pedro - Apostle of hope**. Knjigo po \$20 lahko kupite ali naročite v župnišču Brezmadežne s čud. svetinjo (416-255-2721).

Ne moli tako OČE NAŠ

Ne reci: **Oče** – če se ne vedeš kot sin.

Ne reci: **naš** – če se zapiraš v svojem egoizmu.

Ne reci: **ki si v nebesih** – če misliš le na zemeljske stvari.

Ne reci: **posvečeno bodi tvoje ime** – če misliš le na lastno slavo.

Ne reci: **pridi k nam tvoje kraljestvo** – če si zamenjal vse z materialnimi uspehi.

Ne reci: **zgodi se tvoja volja** – če sprejmeš le, kar ti je všeč.

Ne reci: **daj nam danes naš vsakdanji kruh** – če se ne zanimaš za te, ki ga potrebujejo.

Ne reci: **odpusti nam naše dolge** – če še vedno gojiš zamero do svojega brata.

Ne reci: **in ne vpljaj nas v skušnjavo** – če se ji sam izpostavljaš.

Ne reci: **reši nas hudega** – če se sam ne upiraš slabemu.

Ne reci: **amen** – če ne jemlješ resno besed Očenaša.

Valenti Giorgio

PRIČEVANJE MUČENCEV – VREDNI SPOMINA

Predstavljamo predavanje profesorja zgodovine dr. Mitja Ferenca, ki se že več let aktivno ukvarja z raziskovanjem poveljnih pobojev in grobišč žrtev pobojev. V zvezi s tem je izšla tudi knjiga o Hudi jami, ki jo je izdal v soavtorstvu.

RESNICA IN SOČUTJE

Danes se v tej predstavitvi ne bom oziral na zgodovinski nastanek prikritih grobišč in vzrokov zanje. Niti se ne bom ukvarjal z vprašanjem, zakaj je jugoslovanski režim 45 let uspel o njih ohraniti molk in praktično zabrisati vse sledove. Menim, da je to slovenski javnosti že dokaj dobro poznano.

Dolžnost do sorodnikov žrtev

Mi imamo prikrita grobišča tukaj in zdaj. Mi moramo ta prikrita grobišča raziskati in označiti. To smo dolžni tistim sorodnikom žrtev, ki že drug za drugim zapuščajo ta svet, da bodo vsaj ob izteku svojega življenja dobili notranji mir. Poznavalci vedo povedati, da je za ljudi, ki počasi zapuščajo ta svet, ob izteku njihovega življenja še kako pomembno, da poznajo resnico o življenju in smrti svojih najbližjih. Za to gre.

Sorodniki žrtev, ki ležijo v prikritih grobiščih, 45 let o njih niso smeli govoriti. Njihovo upanje je bilo, da bo z demokratičnimi spremembami, predvsem pa s samostojno državo, nastal preobrat. Preobrat v smeri prepoznavanja teh žrtev in označevanja grobišč.

Tisto, kar je tema mojega razmišljanja, je preprosto vprašanje, na katerega tudi sam nimam odgovora, namreč, zakaj je bilo v dvajsetih letih obstoja naše nove države narejenega tako malo? Slovenci teh prikritih grobišč nismo uredili, niti dostojno označili, niti nismo posmrtno ostanke predali njihovim svojcem, niti tam ne, kjer zanje z veliko gotovostjo vemo, kdo so.

Tisti, ki smo sodelovali pri raziskovanju prikritih grobišč, smo lahko opazovali, protestirali, se čudili in na koncu tudi obupali. Vse je bilo tako brezbrizno: od državnih uradnikov do odgovornih ministrov. Po drugi strani pa smo slišali polna usta praznih besed. Vse je bilo narejeno tako, da se ja ne bi naredilo nič. Koordinacija je bila na ničelni točki, pridobivanje uradnih podatkov, ki so v domeni javne uprave, prepočasno, deležni pa smo bili tudi presenetljivih odgovorov, češ, da je komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč tista, ki predlaga, izvršna oblast pa se je pač odločila drugače. Za izvršno oblast smo se še posebej angažirali, jo prepričevali in dobili vtis, da

Kapela pri
Hudi jami

smo jo celo prepričali. Potem pa je ravnala drugače in poskušala prepričati še nas, da je vse v redu in da je sama našla najboljše rešitve.

Stroka hoče, zna in zmore – dokler je ne ustavijo

Če danes pogledam nazaj, se lahko samo začudim, kakšen premik je bil narejen v letih 2005-2008. Takrat je uspelo premakniti državni stroj: veliko smo evidentirali, tudi sondirali in eksemplarično posmrtno ostanke iz nekaterih grobišč tudi prekopali. Raziskovali smo v arhivih in stvari urejali, označevali, geodetsko merili ter to zapisovali še v knjigah.

Mimogrede, pred nami so tri knjige (Poročilo Komisije Vlade RS za reševanje vprašanj prikritih grobišč 2005–2008; Poročilo 2 – Huda Jama, Skrito za enajstimi pregradami; Poročilo 3 – Resnica in sočutje). V njih so popisani postopki, metodologija in rezultati na tistih grobiščih, kjer smo to uspeli narediti. In že površen bralec lahko pride do naslednjega zaključka: Slovenska stroka hoče, zna in zmore. Res, da se je tu in tam zatikalo, kajti prikrita grobišča so bila tudi zanjo velik izziv. Res, da tudi nekateri nosilci teh projektov nismo bili zmeraj enakega mnenja. Nekaj kritike in samokritike se ob tem ne otepamo. Tudi mi smo se učili.

In potem je prišla Huda jama, kraj, kjer je nekdo skrtil žrtve za enajstimi pregradami. In tam smo se prizadevali še bolj. Potem pa se mje vse skupaj ustavilo in če malo cinično rečemo: te knjige so pred vami tudi zato, ker je bila Huda jama za slovensko politično elito prehuda in ker so

bili tovrstni projekti na vseh ravneh zaustavljeni. In tako smo v tem času 'mirovanja' uspeli popisati dogodke za nazaj, jih analizirati in dati v oceno javnosti.

Ob prvi obletnici vstopa do žrtev v Hudi jami smo s strahom ugotavljali, da bo izvršna oblast ustavila iznos žrtev iz jaška, da jih bo pustila v rudniku in da svojem dostopa do njih ne bo omogočila. In to se je tudi zgodilo.

Dostop do žrtev po preperelih lestvah v jašku ni več mogoč. Vhod v rov so zaprli in pred železna vrata obesili ploščo: »Huda jama je spet zaprta.« Morebiti tudi zato, da pogled na razpadajoča trupla v zabojčkih za sadje ne bi motil njihovih sorodnikov ali kakšnega politika, če bi slučajno prišel mimo. Kdo ve, kdaj se bodo zaščitne stene v jašku zrušile in bo iznos preostalih – še okoli 2000 žrtev – naslednjim generacijam tako še teže izvedljiv.

V grobiščih so ljudje, ne smeti

Naj se vrnem k vprašanju: Zakaj v dvajsetih letih nismo naredili več? Zakaj v dvajsetih letih nismo na koncu urejanja prikritih grobišč, pač pa po moji dokaj laični oceni nekje v izteku prve tretjine?

Imamo okoli 600 evidentiranih lokacij prikritih grobišč. In vsake toliko časa še kdo pokliče in pove za kakšno novo. Nihče jih več ne popisuje. Od teh 600 prikritih grobišč smo jih okoli 150 sondirali, kar pomeni, da smo zakopali lopato in potrdili obstoj grobišča. Pod vrhnjo plastjo zemlje smo povečini našli kosti. Res, da ne povsod. A le na prste dveh rok lahko preštejemo tista sondirana grobišča, ki smo jih lahko raziskali in posmrtno ostanke odnesli bodisi v grobnice, lokalna grobišča ali pa predali svojem.

Od teh okoli 600 evidentiranih grobišč jih je v naravi označenih z nekim znamenjem, ki so ga povečini naredili svojci ali pa lastniki zemljišč, le tretjina. Drugi dve tretjini prikritih grobišč nista označeni. Morda le okoli 5% teh grobišč zadošča minimalnim kriterijem ureditve.

Kakšni pa smo torej Slovenci kot narod, da nas takšne razmere na terenu ne spodbudijo k boljšemu in bolj odločnemu delu? Kdaj bomo končno prestopili tisti prag, da bomo spoznali, da so v teh prikritih grobiščih ljudje, ne pa smeti? Kdaj se bodo oglasili naši politiki, naše sodstvo, naši varuhi človekovih pravic in najprej glasno povedali, da je dovolj omalovaževanja posmrtnih ostankov, da je dovolj tolerance do sovražnih govorov, da je dovolj norčevanja iz žrtev in smešenja tistih, ki se s tem ukvarjajo?

V mislih imam slovenske medije, med katerimi so taki, ki tovrstnega plazua ne zaustavijo, pač pa generirajo. Sprašujem se: če tovrstni zapisi prizadenejo nas, ki nismo osebno vpeti v družine po vojni pobitih oseb,

kako šele morejo prizadeti sorodnike teh žrtev? Kako je mogoče, da imajo naši mediji tako različna merila in kako je mogoče, da ne vidijo nobenih podrobnosti?

Pohabljen odnos do žrtev

Ni dvoma, da naši mediji izražajo sočutje do žrtev, ki so bile pobite v nemških koncentracijskih taboriščih, pa do tistih pobitih v Srebrenici. Tudi žrtve Stalinovih gulagov so vredne našega sočutja. Ko pa pridemo do žrtev iz naših prikritih grobišč, se pokaže agresivnost, neusmiljenost, poskus zmanjševanja zločina in podobno. Tako nam počasi leze v kosti en pohabljen odnos do mrtvih, za katerim se skriva jasna ločnica: eni so žrtve, vredni objokovanja, drugi pa ne, saj so bili na napačni strani zgodovine.

Pa je že dolgo jasno, da večini žrtev ni bilo sojeno, da so v prikritih grobiščih tudi civilisti, ženske in tudi ljudje, ki razen tega, da so bežali pred pohodom zmagovitih čet, niso imeli na vesti ničesar drugega. Očitno k boljšemu razumevanju nič ne pripomore podatek, da so bili pomorjeni po vojni, da so bili pozvani, naj položijo orožje, naj se predajo in se jim ne bo nič zgodilo. Pa se jim je.

Ali bi lahko ob pogledu na stotine žrtev, za katere v jaških Hude jame ni bilo več prostora in so jih pobili na grozovit način kar v rovu, vsaj obmolknili, se ustavili, pomislili in premislili? In potem molčali, če že nimajo povedati kaj spravljivega in pomirjujočega. Ne, pri nas ta molk traja samo nekaj dni. Tri, štiri. Potem pa se usuje. Odkrito moram priznati, da zadnjih nekaj let pri nas od nikogar več ne pričakujem, da bo rekel »mea culpa«. Pričakoval pa bi, da bi vsaj molčal. Molčal in v svojih spominih iskal razloge, zakaj se nam je to kot narodu zgodilo in kakšen je bil delež njegove osebne odgovornosti pri tem.

Pri nas je še vedno čas, ko se išče ljudi, ki bi vendarle bili pripravljene kaj povedati. Išče se ljudi z druge strani puške cevi, ki bi se izpovedali, ki bi pokazali kraje, kjer so se dogajali zločini, da bi jih lahko mi zatem popisali za zgodovino. Ampak pri nas teh ljudi, ki bi se bili pripravljene izpovedati, ni. In to spoznanje je zame še posebej boleče. Ni jih zato, ker se še danes počutijo močne; zato, ker so še danes zavarovani; in zato, ker sprava in sočutje v njihovo zavest še nista prišli.

Dokler bodo razmere take, pomeni, da smo še nekaj svetlobnih let oddaljeni od pravih dejanj. Ki pa bi bila nujna. Če se en krog ljudi tako sveto oklepa svoje resnice, o dejanskih ravnanjih pa molči ali pa jih celo zanika, če je še zmeraj pod zaščito nosilcev politične in družbene moči, potem je jasno, da bodo vsa druga dejanja, s katerimi poskušamo razkriti prava dejstva in odgovornost zanje, zminimalizirana, blokirana in medijsko osmešena.

Kaj naj naredi nova oblast?

Mnogo upov se zdaj polaga v novo vlado. Ali se bo nova koalicija ob globoki gospodarski in finančni krizi sposobna soočati z nujnimi civilizacijskimi opravili, s pokopom mrtvih?

Posebej je bila izpostavljena koalicijska zaveza, da se ta vlada ne bo ukvarjala z ideološkimi temami in polpreteklo zgodovino.

Prav je tako. Naj se z njimi ne ukvarja, naj na mrtvih ne nabira političnih točk in naj se ne spušča v ideološke prepire. Naj zgolj omogoči tistim, ki so po zakonu določeni, da te stvari urejajo, da bodo to lahko počeli. Kajti posmrtni ostanki razmetani po slovenskih tleh, niso polpretekla zgodovina. So njena posledica, ki je tukaj in zdaj in ki že šest desetletij čaka na generacijo, ki bo to dostojno uredila.

Zato bi država morala:

- Omogočiti iznos posmrtnih ostankov vseh žrtev iz Hude Jame (še okoli 2000 jih je ostalo v jašku) in pokop na grobnem polju zunaj rudnika.
- Omogočiti nadaljevanje topografije prikritih grobišč.
- Omogočiti nadaljevanje raziskav na terenu s sondiranjem oziroma potrjevanjem.
- Omogočiti prekop žrtev na pokopališča ali v kostnice tam, kjer je možnost osebne identifikacije žrtev in kjer so morišča na neprimernih krajih.
- Omogočiti geodetske odmere vseh potrjenih grobišč, ki bi jih v naravi označili in uredili.
- Vzpostaviti register vojnih grobišč, kot določa zakon, in ustvariti pogoje, da se vključijo v planske akte lokalnih skupnosti, kar bi jim omogočalo vsaj minimalno zaščito v prostorskem planiranju, recimo pri gradbenih posegih v prostor.
- Odpraviti birokratske ovire, ki onemogočajo prekop svojcev.
- Omogočiti nadaljevanje popisa žrtev vojne.
- Ratificirati že pred štirimi leti sklenjen sporazum s Hrvaško o ureditvi vojnih grobišč in skleniti sporazume z drugimi državami s področja nekdanje Jugoslavije ter te sporazume udejanjiti v praksi.
- Preprečiti, da bi delo na področju prikritih grobišč bilo odvisno od politične odločitve resornega ministra.

Vse to nas Slovence kot narod še čaka. In zato ključno vprašanje za današnji čas gotovo ni več vprašanje, zakaj so bili tako veliki zločini skriti 45 let. Ključno vprašanje je, zakaj Slovenci po dvajsetih letih demokratičnega življenja in svoje države nismo zmogli bolj dostojno rešiti vprašanja prikritih grobišč in žrtve v njih dostojno položiti k zadnjemu počitku? Zakaj torej nismo bili sposobni storiti več?

dr. Mitja Ferenc

Svetovni drobiž

Brezposelnost v Sloveniji • Po podatkih državnega statističnega urada je bila stopnja registrirane brezposelnosti v Sloveniji novembra lani 11,9-odstotna. Brez zaposlitve so ostajali predvsem moški. Sektor z največjim številom odhodov delavcev pa je še naprej gradbeništvo.

“Zmagal je razum” • To je po izvolitvi za mandatarja dejal Janez Janša. V kratki izjavi pred novinarji, zbranimi v preddverju velike dvorane državnega zbora, je poudaril, da je šlo za racionalen korak po zapletih ob predčasnih volitvah 4. decembra.

Podpis koalicijske pogodbe je bila po njegovem edina pametna rešitev. *“Mene veseli, da smo se v veliki meri poenotili glede ocene stanja, tako da vsaj približno obstaja neko soglasje o tem, kje Slovenija v tem trenutku gledano makroekonomsko in socialno je. Na tej podlagi bo lažje iskati rešitve, tudi lažje usklajevati rešitve, ker potrebujemo širše soglasje tudi zunaj politike za tiste najbolj nujne korake, ki jih mora Slovenija narediti,”* je še opozoril Janša.

Znova je poudaril tri prednostne naloge. To so stabilizacija javnih financ, sprejetje vseh ukrepov, ki bodo omogočili oživljanje gospodarske rasti, in ponovna rast zaposlovanja. *“Vlada, če bomo dobili*

zaupanje tudi v tem drugem koraku, se bo trudila, da bodo vsi ti ukrepi izvedeni ob upoštevanju, kolikor je to mogoče, načela pravičnosti. Se pravi, da bodo ta bremena enakomerno porazdeljena,” je zagotovil.

Kaj piše v Pogodbi za Slovenijo 2012-2015 • Koalicijsko pogodbo sestavlja 70 popisanih strani. Med temeljnimi cilji opredeljuje hitrejši razvoj, zmanjšanje brezposelnosti, zvišanje življenjskega standarda in blaginje ljudi, javnofinančno konsolidacijo, ki bo temeljila na racionalnejšem delovanju države in javnega sektorja ter gospodarski rasti in ustvarjanju novih delovnih mest, ureditev plačilne nediscipline, oblikovanje ugodnega okolja za domače in tuje naložbe, umik države iz tekočega vodenja, kadrovanja in poslovanja podjetij, ki so v njeni lasti, ter njihovo prodajo, pod pogojem, da je ta racionalna, pravično in učinkovito delovanje pravne države in pravno varnost, trajnostni razvoj ter ravnovesje med socialno državo in bolj konkurenčnim gospodarstvom. Prav tako se bo prihodnja koalicija zavzemala za znižanje javne porabe in učinkovito vlaganje sredstev iz evropskih skladov, stabilen sistem pokojninskega in zdravstvenega varstva, ugodne razmere za kulturno rast ter

krepitev slovenske in evropske identitete, decentralizacijo države, izboljšanje razmer za oblikovanje in razvoj družin ter boj proti korupciji.

V pogodbi so zapisana tudi merila, ki jih bodo koalicijski partnerji upoštevali, ko bodo določali, kdo bo vodil kateri resor. Merila so: dobro poznavanje področja, strokovne kompetence, vizija in motornost za njeno uresničitev, poštenost in pripravljenost za izvajanje vladnega programa, predanost delu v javno korist, osebna integriteta ter voditeljske lastnosti in sposobnosti. Razrez resorjev po strankah naj bi bil že dorečen.

Svetlana Makarovič • V Svetu katoliških laikov Slovenije so bili zgroženi nad izjavami pisateljice Svetlane Makarovič. V intervjuju z naslovom 'Nekatere stvari je treba sovražiti', ki je bil 6. januarja objavljen na portalu planetsiol.net, je med drugim dejala: »So stvari, ki jih je treba sovražiti. Po mojem mnenju je katoliška Cerkev v Sloveniji nekaj, kar mora sovražiti. Jaz to čutim kot svojo državljansko dolžnost.« Svet katoliških laikov Slovenije kot civilno-družbena organizacija, ki predstavlja katoliške laike iz dobrodelnih, izobraževalnih, mladinskih, kulturnih, kontemplativnih in drugih katoliških organizacij in gibanj »odločno obsoja omenjeno izjavo kot zavržno, primitivno in nedopustno, še posebej v kontekstu celotnega intervjua.«

60-letnica zažiga škofa Vovka • Nadškof Stres je opozoril na spoštovanje človekovih pravic. »Vsako leto zaradi vere umre več deset tisoč kristjanov, drugih krivic, ki jih prestajajo, pa niti ne omenjamo. To se dogaja v deželah, kjer ne poznajo načela spoštovanja človekovih pravic. Pred 60. leti in še dolgo po tem tega načela tudi pri nas niso poznali in še manj upoštevali,« je na slovesnosti ob 60. obletnici zažiga škofa Antona Vovka v novomeški stolnici dejal ljubljanski nadškof Anton Stres. »To je bil izraz takratne težke situacije za Cerkev v Sloveniji, ki je bila na različne načine zatirana s strani komunistične oblasti ... Tudi dandanes, ko na veliko govorimo o človekovih pravicah, to ne pomeni jamstva za njihovo spoštovanje. Če bi človekove pravice spoštovali, pri nas ne bi bilo toliko sovražnega govora in širjenja neresnic na račun katoličanov in Cerkve. Vedno se bo dogajalo, da se bo kdo spozabil in šel v svojih izrazih čez mejo, ki so v demokratični in strpni družbi postavljene sovražnemu govoru in vsem drugim oblikam nestrpnosti. Najbolj zaskrbljujoči pa niso tovrstni izpadi sami na sebi. Zaskrbljujoče je, če državne ustanove in javno mnenje takim spodrselijajem dajejo potuho ali celo javno podporo. To se je zelo očitno zgodilo pred 60. leti tukaj v Novem mestu in še nešteto krat pozneje v podobnih, četudi manj brutalnih primerih,« je opozoril nadškof Stres. Dodal je, da je Jezus učence jasno pripravljajal na to, da bodo zaradi pripadnosti njemu morali trpeti. »S svojim

zgledom pa je tudi pokazal, kako naj to sprejemajo in v tem je bil svetniški škof Vovk njegov zvesti učenec.«

Preganjanje kristjanov • Na svetu je približno 150 milijonov kristjanov, ki trpijo zaradi omejevanja verske svobode. To predstavlja velik problem še zlasti v Severni Koreji, Iranu, Afganistanu, Saudski Arabiji in Somaliji. Pojav omejevanja verske svobode pa v zadnjih letih tudi narašča. Te podatke lahko razberemo iz poročila francoske nevladne organizacije „Portes Ouvertes“, ki že od leta 1955 deluje na področju moralne, duhovne in človekoljubne podpore preganjanim kristjanom, so poročali v slovenski oddaji Radia Vatikan. Njihovo poročilo omenja petdeset držav. V zadnjih dvajsetih letih je mogoče zaznati poslabšanje razmer predvsem na področjih Nigerije, Sudana, Iraka, Egipta in Pakistana.

Priseljenci niso samo številke! • Papež Benedikt XVI. je na 98. svetovni dan migrantov in beguncev rekel: »V pojav preseljevanja so zajeti milijoni ljudi, ki vendarle niso številke! So moški in ženske, otroci, mladi in stari, ki iščejo kraj, kjer bi mogli živeti v miru. V svoji poslanici za ta dan sem pozornost usmeril na temo 'Preseljevanje in nova evangelizacija' in poudaril, da so priseljenci ne le naslovljenci, temveč postanejo oznanjevalci in priče evangelija sodobnemu svetu.«

Spletne strani • Katoliška Cerkev v Sloveniji ima novo spletno

stran, ki jo najdemo na naslovu katoliska-cerkev.si. Pripravili so jo sodelavci uradov in služb Slov. škofovske konference s pomočjo zunanjih strokovnjakov.

Škof Jožef Smej obhaja 90 let življenja • „Vera je božji dar, pa tudi človekov odgovor na božjo milost,“ je v pogovoru za radio Ognjišče dejal škof Smej. „Vsak dan moramo moliti, ker vera ni dana tako, češ, zdaj jo pa imaš,“ je dejal. Mariborski nadškof metropolit Marjan Turnšek pa je ob tej priložnosti dejal, da je škof Smej „starosta slovenskih škofov“ in da so največ vredni njegovi modri nasveti z 90-letnimi izkušnjami.

Za škofa je bil imenovan 25. aprila, posvečen pa 23. maja 1983. Njegovo škofovsko geslo se glasi: »Milosti polna, spomni se.«

Novi kardinali • Papež Benedikt XVI. je danes v posebni avdienci sprejel nove kardinale in njihove sorodnike. Poudaril je, da je Cerkev kljub nasprotujočim si dogodkom še vedno živa, 22 novih kardinalov pa ob tem pozval, naj branijo in si prizadevajo za rast edinosti v Cerkvi. Torontski nadškof Thomas Collins, ki ga je papež izbral za vodenje največje škofije v Kanadi, je o tem, kako vidi svojo vlogo v kardinalskemu zboru, dejal: „Krajevni škof najboljše služi vesoljni Cerkvi tako, da služi svoji krajevni Cerkvi, ki mu je bila zaupana, to je naša prednostna odgovornost.“

Skupina Anonymous • Tako imenovana skupina se je 'spravila' tudi na Cerkev na Slovenskem. Na

spletu je objavila nekatere podatke o njeni lastnini, prispevkih posameznim duhovnikom in nakazilih nekaterih državnih organov in občin Cerkev oziroma njenim ustanovam. Slovenska škofovska konferenca (SŠK) je v odzivu zapisala, da je finančna pomoč države cerkvenopravnim osebam v skladu z zakonodajo, podatki pa so javno dostopni in nadzorovani. Med drugim je tudi zapisala: *"Katoliška Cerkev v Sloveniji ima v lasti okrog 80 odstotkov kulturne dediščine (v obliki cerkva, samostanov, kapel in drugih nabožnih znamenj), država pa od razpoložljivih sredstev za vzdrževanje kulturnih spomenikov Cerkev nameni le okrog 20 odstotni delež. Cerkev do teh sredstev pride lahko samo s kandidiranjem na javnih razpisih za obnovo kulturnih spomenikov."*

Rojstni dan papeža • Med papeži, ki so bili starejši kot Benedikt XVI., so Inocenc XII. in Pij XI., ki sta umrla pri 85. letih, Klemen X., ki je bil star 86 let, Klemen XII., ki je doživel 87 let, na vrhu seznama pa je Leon XIII., ki je bil papež do svojega 93. leta. Rojstni dan papeža Benedikta XVI. bi lahko bil zgodovinsko pomemben za Cerkev, toda je zanj minil tiho med duhovnimi vajami v Vatikanu. Čeprav je papež star že 85 let, od izvolitve leta 2005 ohranja natrpan urnik. V zadnjem času je sicer za varčevanje z močmi uvedel nekaj sprememb, na primer, da škofove na obisku 'ad limina' spre-

jema skupaj, v baziliko sv. Petra pa prihaja na premičnem odru. Čeprav je na 6. mestu po starosti papežev, še vedno potuje in dela načrte za prihodnost.

Beatifikacija 22. patrov oblatov • V Madridu so za blažene razglasili 22 misijonarjev oblatov Marije Brezmadežne. Življenje so izgubili leta 1936 med špansko državljansko vojno. Slovesnost v tamkajšnji stolnici je vodil prefekt Kongregacije za zadeve svetnikov, kardinal Angelo Amato. Med špansko državljansko vojno je bilo zaradi vere preganjanih skoraj sedem tisoč duhovnikov, redovnikov in redovnic, natančnega števila laikov, ki so umrli zaradi vere, pa ni mogoče ugotoviti. V vojni naj bi skupno umrlo od 500 tisoč do milijon ljudi.

Novi blaženi so kot kaplani delovali v treh ženskih samostanih in sodelovali po župnijah v soseščini. 20. julija 1936 so znova zagoreli samostani in cerkve, zlasti v Madridu. Oboroženi miličniki so 22. julija napadli samostan oblatov in zajeli 38 redovnikov. Dva dneva pozneje so se začele prve usmrtitve. Ni bilo ne zaslišanja ali sodnega postopka. Nekateri so sicer izpustili, a jih oktobra znova odvedli v ječo, kjer so jih dolgo mučili z lakoto, mrazom, nasiljem in grožnjami. Preživeli pričajo, kako so težaven položaj sprejemali z junaško potrpežljivostjo in slutili mučeništvo, ki se je za večino zgodilo 29. novembra 1936.

ZGODBA ZA DRUŽINE

... Zaletela sem se v tujca, ki je šel mimo mene. *"Oh, oprostite mi, prosim!" sem se opravičila.* On pa je rekel: *"Prosim, vi meni oprostite, nisem vas videl."*

Bila sva tako zelo vljudna, ta tujec in jaz. Poslovila sva se in odšla vsak svojo pot.

Doma pa se dogaja drugačna zgodba ... Kasneje, ko sem kuhala večerjo, je moj sine stal čisto tiho za mojim hrbtom. Skoraj bi se zaletela

vanj, ko sem se obrnila.

"Umakni se s poti!" sem vzkliknila.

Šel je in njegovo malo srčece je bilo zlomljeno.

Nisem se zavedala, kako ostro sem govorila.

Ko sem budna ležala v postelji, mi je spregovoril tihi Božji glas: *"Medtem, ko si s tujcem vljudna, svojo družino mimogrede prizadeneš! Pojdi in poglej v kuhinjo, ob vratih na tleh boš našla rože. Tvoj sin ti jih je prinesel. Sam jih je nabral: rožnate, rumene in modre. Stal je čisto tiho za tvojim hrbtom, da ne bi pokvaril presenečenja. Nisi videla solz v njegovih očeh!"*

Počutila sem se čisto majhno in solze so mi začele teči po licih.

Tiho sem šla do njegove postelje in pokleknila.

"Prebudi se, mali moj, prebudi se!" sem rekla.

"Si ti nabral te rože zame?"

Nasmehnil se je:

"Našel sem jih zunaj, pod drevesom. Nabral sem jih, ker so lepe kot ti. Vedel sem, da ti bodo všeč, posebno modre."

Rekla sem: *"Sine, kako mi je žal, da sem se danes tako vedla do tebe; ni mi bilo treba vpiti."*

Rekel je: *"Oh, mama, vse je v redu. Vseeno te imam rad."*

Odgovorila sem: *"Sine, tudi jaz imam tebe rada in rada imam rože, posebno modre."*

Ali se zavedamo, da nas bodo v službi, če jutri umremo, zlahka nadomestili? Družina pa, ki bi jo zapustili, bi izgubo čutila do konca njihovega življenja.

Prosim, razmisli o tem: ali se ti zdi modro, da se poslu posveča več pozornosti kot družini?

Veš, kaj pomeni beseda FAMILY?

FAMILY = Father And Mother I Love You

Od Atlantika do Pacifika

IZ ŽUPNIJE
BREMADEŽNE,
Toronto

Banketi • Letošnjih prireditev v naši dvorani ni ovirala zima, saj je skoraj ni bilo. Društvo Večerni Zvon je bilo prvo na vrsti. Koline so delali člani društva sami. Kar jih ljudje niso pokupili in nesli domov, so pospravili gostje na banketu.

Konec januarja smo imeli Skavtski banket. Lepo je gledati mlade, kako navdušeni so in ponosni, ko pokažejo, kaj so se naučili. Koliko veselja in energije vnesejo v ta njihov večer, ko se zabavajo in plešejo s svojimi vrstniki.

Tik pred postom smo v dvorani gostili maškare, ki jih je Slovensko letovišče povabilo na banket. Tudi tokrat je bilo veliko mladih, ki jih vežejo prijateljske vezi iz srečanj na poletnih športnih prireditvah.

Polka maša in družinsko kosilo • smo imeli v nedeljo 12. februarja. Polka mašo imenujemo sv. mašo, pri kateri pojemo znane cerkvene pesmi v ritmu valčka in polke in sicer v angleščini in slovenščini. Maša sama je namenjena družinam. Pri polka maši so peli člani zbora Naša pesem. Gosta sta bila gospa in gospod Krt iz Slovenije. Maševal je g. Batič. Po sv. maši smo se zbrali v dvorani na družinskem

kosilu. Ta dan je organizirala Kato-liška ženska liga, ki jo vodi ga. Rozi Nesich.

Obisk g. Petra Opeke in tombola • Že mesec pred obiskom našega sobrata lazarista, ki deluje med ubogimi na Madagaskarju, je g. Toni Burja pokazal v dvorani film o delu g. Petra Opeke in ga tako predstavil ljudem. Misijonska tombola, ki jo je organiziral Misi-jonski krožek je bila 4. marca v župnijski dvorani. Izkupiček je bil posebej namenjen g. misijonarju za reveže. Sam g. Opeka pa je pri sv. mašah v nedeljo poprej nagovoril župljane in jih prosil za pomoč. Misijonar Peter Opeka je izredno vesel in hvaležen za vse darove. Vesel pa je bil tudi, da se je opogumil in prišel k nam na obisk po dvajstetih letih. Tudi Torontski kardinal Thomas Collins mu je obljubil pomoč.

Duhovna obnova • za angleško govoreče župljane je bila 23. 24. in 25. marca. Organiziral jo je župnijski pastoralni svet. Križev pot in sv. mašo v petek ter spravno pobožnost za otroke in odrasle v soboto je vodil g. Toni Burja. Nedeljsko sv. mašo pa je daroval msgr. Marko Lavrenčič. Spovedo-vali so gg. Joseph McDonald, Ivan Plazar, Joseph Wasik, Toni Burja in Valentin Batič. Otroci, ki se

Pri dvajseti misijonski tomboli

pripravljaj na prvo sv. obhajilo so v soboto 24. marca prvič šli k sv. spovedi. Želja pastoralnega sveta je, da bi mlajšim župljanom in župljankam pomagali približati zakrament sprave. V njem naj bi zrl Kristusa, ki se je daroval na križu, da bi nam odpustil grehe in nas ozdravil posledic greha.

Iz Slovenije oz. iz Rima smo v pomoč dobili g. Primoža Erjavca. Obiskal in maševal je za Slovence v Calgariju, Edmontonu, Kelowni, Vancouvru in Prince Georgu. Očitno je bil navdušen nad ljudmi, ki jih je obiskal in se z njimi srečeval. Zanj je bila ta misijonska pot enkratno doživetje. Duhovno pripravo pri Mariji Pomagaj je imel 29. 30. 31. marca in 1. aprila, v naši župniji pa od 2. aprila do velike noči. Za Slovence v Pickeringu, Ajaxu, Whitbiju in Oshawi je bila priprava v nedeljo 1. aprila popoldne.

Valentin Batič CM, župnik

PRI MARIJI
POMAGAJ
v Toronto

Duhovna obnova • Pred božičem jo je vodil lazarist Leopold Valant in je bila lepo obiskana. Spovedi je bilo več kot 140, kar kaže na resno pripravo.

Božični večer • Maševal je g. župnik. Krasno so zapele dekleta zbora Plamen. Tudi žive jaslice, pod vodstvom Amande Stefanyk, so poživile skrivnost božične noči.

Božičnica KŽL • Bila je v nedeljo, 8. jan. Po maši smo molili pri jaslicah v mali dvorani ter nato praznovali z okusnim kosilom.

Župnikovih 65 • Praznovanje okrogle obletnice je bilo na Gnidovčevo nedeljo, 5. februarja. Po sv. maši je g. Frenk Brence izrekel g. župniku Valentinu Batiču čestitke ter besede zahvale in spodbude, da bi še naprej z veseljem služil skupnosti pri Mariji Pomagaj.

Zahvala Viktorije Grzinčič
na Talent show prireditvi

Film 'Pedro Opeka – dober prijatelj' • Ogleдали smo si film v nedeljo, 12. februarja, po 'kavici'. Mala dvorana je bila zapolnjena, kar pomeni, da so skoraj vsi prišli na ogled filma. Zanimanja in hvaležnosti za vsak poseben dogodek je namreč med župljani zelo veliko.

Pepelnična sreda • Kot v drugih cerkvah, smo tudi pri nas pričeli sv. postni čas 22. februarja, z molitvijo, postom in dobrimi deli. Tudi v naši župnijijski skupnosti je vse to navzoče v obilni meri.

Slovenska šola • Otroci Slov. šole so nas razveselili pri sv. maši in kasneje v dvorani, na prvo postno nedeljo, 26. feb. Starejši so, pod vodstvom ravnateljice ge. Marte Jamnik, brali berila, v dvorani pa nastopili z recitacijami. Pod vodstvom Milana Vinčeca je zborček Slovenske šole razveselil našo

skupnost in jo pomladil. Po programu so tudi starši otrok bili z njimi deležni mnogih dobrot – prigrizka. Vsi navzoči - otroci, starši in udeleženci, smo storili veliko dejanje dobrote in tako na poseben način uresničevali postno postavo.

Obisk misijonarja • G. Pedro Opeka je prišel z g. župnikom v nedeljo, 4. marca. S svojim nastopom in pričevanjem je ganil srca vseh. Tako Misijonski krožek kot posamezniki so mu izrazili priznanje in podprli njegovo delo.

Misijonska tombola in Talent show • Obe prireditvi sta potekali v dvorani pri župniji Brezmadežne in bili zelo obiskani s strani naših župljanov. Tako so tudi mnoge druge, saj so skupne za farane obeh župnij oz. vse Slovence. Nekateri se namreč zelo trudimo za povezanost, drugi pa imajo preveč pripomb. Naj bo vedno več duha pomoči in sodelovanja med farani obeh župnij!

Kaplanovih 45 • Smo jih praznovali v nedeljo, 18. marca. Tudi njega so presenetila in razveselila lepa voščila, pogostitev ter dobrota vseh.

Postno-velikonočna duhovna obnova • Vodil jo je mlad duhovnik Primož Erjavec ob koncu tedna cvetne nedelje. Primož je doma iz župnije Godovič (pri Idriji) in študira v Rimu mladinsko pastoralo. V soboto je po maši bilo posebno srečanje z njim v dvorani. V nedeljo pa se udeležil skupnega kosila, ki so ga za vse župljane

pripravile članice KŽL s sodelavci. Ni manjkalo tudi potic in peciva, ki jih posebej za ta dan napečejo.

Izdelovanje butaric • Vsako leto se butarice podarijo bolnikom ter krasijo cerkev in domove. Članice KŽL s sodelavci jih požrtvovalno pripravljajo in z dobroto delijo.

Nedeljske sv. maše • Lepo so obiskane. Od 150 do 200 oseb pride k nedeljski sv. maši v našo cerkev. Večina pridejo tudi na srečanje v dvorano. Potrebno bo kmalu narediti dvigalo ali vsaj 'stopniščno dvigalo s stolom', kot nam je priporočil škof McGrattan v mesecu decembru.

Kava po sv. maši • Vsako nedeljo se vrstijo v pripravi le te K.Ž.L., Misijonski krožek in plesna skupina Nageljčki.

Prvi petki • Vsak prvi petek poteka molitvena ura od 9h do 10h z lepo udeležbo. Med tem je običajno možnost za sv. spoved.

Življenjski dogodki • Zgodili so se en krst, ena poroka in nekaj pogrebov.

Toni Burja CM, kaplan

IZ ŽUPNIJE SV. VLADIMIRA v Montrealu

Priprava na božič • Od ponedeljka, 19. decembra, do vključno petka, 23. decembra, je vodil duhovno obnovo lazarist g. Toni Burja, kaplan pri Brezmadežni v Torontu. Vsak dan je bila

sv. maša zjutraj in zvečer, z nagovorom in priložnostjo za spoved. Tako je bilo dovolj priložnosti za krščansko pripravo na obhajanje božiča. Res je, z več truda bi duhovna obnova lahko bila bolj obiskana...

Tudi letos smo imeli mašo polnočnice ob deseti uri zvečer. Dobre četrte ure pred začetkom maše nas je cerkveni pevski zbor pod vodstvom organista Franca Rogana s pesmimi uvedel v obhajanje skrivnosti Božjega rojstva, obhajanje božične skrivnosti vere.

Župnik, g. Letonja, je v spremstvu strežnikov prinesel Jezuščka v jaslice in jaslice blagoslovil. S tem blagoslovom se je začela maša polnočnice, ki je bila letos bolj obiskana kot lani. Po maši polnočnice in na sveti dan smo si zaželeli Božji mir in blagoslov. Voščilo za praznike nam je napisal g. župnik že v pismu in potem v Oznaniilih.

Staro leto • Zadnji dan leta 2011 smo imeli zvečer ob šestih mašo v zahvalo in za dobrotnike. Silvestrovanja nismo imeli. Že prejšnje leto je bilo silvestrovanje nekoliko slabše obiskano. Cerkveni odbor je v prvi polovici decembra naredil poizvedovanje. Ker je bilo prav malo interesentov, so se odločili, da silvestrovanja ne bo.

Novo leto - 2012 • Na prvi dan letošnjega leta smo se priporočili naši nebeški Materi Mariji za pomoč in varstvo in prosili Božjega blagoslova. Pozdravilo nas je

Oznanilo (župnijski list) z novo podobo na naslovni strani. Vabi nas k pravičnosti v ljubezni. S tem se pridružujemo Cerkvi na Slovenskem pri spodbujanju vernih k dobroti in pravičnosti.

V drugi polovici januarja so župljani prejeli potrdila za Income Tax in finančno poročilo župnije za leto 2011. S hvaležnostjo smo prebrali, da je bilanca pozitivna.

Svečnica - februar • Letošnji najkrajši mesec je podaljšan za en dan. Na svečnico se nas je zbralo kar lepo število k sveti maši, med katero so bile blagoslovljene sveče. Naslednji dan nas je bilo nekaj manj pri maši. Prejeli smo blagoslov na priprošnjo sv. Blaža.

Cerkveni odbor med letom organizira razne prireditve in slavja ter s tem pomaga k finančni stabilnosti župnije. Tako so s pomočnicami in pomočniki že dober teden pred pustno soboto pripravili dobrote domačih kolin. Župljani so si jih z veseljem nabavili, saj jim bodo v poživitev ter spomin na običaje in navade ob pustu.

Letošnje leto bo 'pozlačeno', saj bo več parov obhajalo zlato poroko. Na pustno soboto sta ta lepi jubilej obhajala Ivan in Ana Glavač v krogu svoje družine, sorodnikov in prijateljev. Považljivi so prišli k zahvalni maši, slavje pa se je nadaljevalo s kosilom in prijateljskim srečanjem.

Postni čas • Postni čas, čas priprave na velikonočne praznike smo z vso Cerkvijo začeli na pepelnično sredo z obredom pepelenja.

V postnem času nas Cerkev z Božjo besedo spodbuja k molitvi, odpovedi in delom ljubezni do bližnjega. Za skupno molitev skrbi župnik g. Letonja. Ob nedeljah imamo izmenoma križev pot po drugi maši ali uro molitve pred Najsvetejšim popoldan. Svojo odpoved in dobro delo pa bi naj pokazali v posebni postni nabirki Share Lent.

Molitev, odpoved in dobra dela naj bi nam bila v pomoč in spodbudo za krščansko pripravo na velikonočne praznike. V to pripravo pa naj bo vedno vključena tudi spoved. Cerkev vabi: vsaj ob veliki noči naj bi se spovedali in vredno prejeli sveto obhajilo.

Franc Letonja CM, župnik

PRI SV. GREGORJU v Hamiltonu

Pustovanje • Letos je ta dogodek veliko bolj kot prejšnja leta napolnil dvorano z obiskovalci in tudi z maskami. Vsi otroci v maskah so prejeli nagrade, med starejšimi pa so izžrebali tri najboljše. Kuharice so pripravile pravo slovensko pustno večerjo ob zelju, krvavicah ... Za dobro razpoloženje so skrbeli člani ansambla ŠIBAJ.

g. Anton Rozmarič pri sveti maši v Hamiltonu

Društva Niagarske koordinacije • Sestanek je bil v nedeljo, 19. februarja kot izredni, poleg tistih dveh, ki sta redno vsako leto, v pripravah na Slovenski dan. Na srečanju je vsako društvo predstavilo svoje poglede na prihodnost, kakšna je bodočnost, koliko so vključeni v delovanje društva mlajši, kaj napraviti zaradi zmanjšane števila članov. Iskali smo nove sveže ideje glede prireditev in srečanj. Letos bo Slovenski dan pri društvu Triglav v Londonu, 24. junija.

Zahvala g. Antonu Rozmariču • V nedeljo, 12. februarja, smo se poslovili od sobrata salezijanca, g. Antona Rozmariča, ki je pomagal na župniji skoraj pol leta, od 16. avgusta 2011. Vrnil se je na Avstrijsko Koroško, župnijo Št. Primoža. Posebna zahvala velja za duhovno

pomoč, za obiske bolnikov in maševanje slovenskih maš.

Pedro Opeka • Misijonar nas je obiskal in maševal v soboto, 25. februarja in se zahvalil za vso podporo Slovenskim misijonarjem.

Letni občni zbor župnije sv. Gregorija Velikega • Bil je na nedeljo, 26. februarja 2012 v župnijski dvorani. Prisotnih je bilo 65 faranov. Posamezna društva in skupine so predstavili svoje poročilo. Predstavljen je bil načrt (tudi finančni) za obnovo in pripravo dvorane, da bo dostopna tudi za starejše in invalide (dvigalo in stranišča). Če bo šlo vse po načrtih, se bo gradnja začela konec maja in do jesenskega banketa naj bi bila vsa obnova tudi končana.

Lovski banket in koline • Prvi je potekal v soboto, 11. marca, na Bledu, ob glasbi Branka Pouha.

Drugi pa v nedeljo, 12. marca, pri društvu Triglav-London, kjer so postregli z 'Bujto repo', krvavicami, pečenicami, zeljem in drugimi dobrotami.

Župnijski Bazar • Vsako leto ga pripravi Katoliška ženska zveza. Letos je potekal na nedeljo, 4. marca. Zbrani darovi so presegli \$10,000. Bil je velik praznik dobrote in medsebojnega srečanja.

75. obletnica društva sv. Jožefa • Praznovali smo jo v nedeljo, 18. marca. Začeli smo s sveto mašo s sodelovanjem članov odbora sv. Jožefa. Praznovanje smo nadaljevali v dvorani s slovesnim kosilom. Vmes smo si na platnu lahko ogledovali slike zadnjih 20-tih let

delovanja društva. Na mizah smo imeli tudi brošuro s kratko zgodovino in programom dneva. Ob koncu kosila je na harmoniko zaigral nekaj slovenskih pesmi Matthew Mramor, nato pa je pod vodstvom Davida Antolina nastopila plesna skupina Venec.

Duhovna obnova • Za letošnje velikonočne praznike in za pripravo nanje je prišel g. Bogdan Kolar SDB. Posebna duhovna obnova s spovedovanjem je bila na četrtek in petek pred cvetno nedeljo.

Drago Gačnik SDB

ZAHVALA

Naša draga mama, **Elizabeta Hozjan**, je 16. avgusta 2011 za večnost mirno zaspala.

Rodila se je 11. oktobra 1939 v Veliki Polani, v Prekmurju. Iskala je novo življenjsko pot in se je kot mada žena korajžno preselila v Kanado. Celo življenje je skrbela za druge. Vzgojila je tri otroke, stregla je bolnikom v bolnici in ob koncu negovala tudi umirajočega moža med dolgo boleznijo. Elizabeta je pogumno sprejela svojo osebno bolezen. Bila je zelo hvaležna za pomoč njene družine in prijateljev. Bodrilni obiski sestre Kristine so ji veliko pomenili in jo spodbujali.

Ob času njene smrti je skrb sorodnikov in prijateljev bila v veliko pomoč njeni družini. Radi bi se zahvalili g. Tonetu Burji za molitve v pogrebem zavodu ter bogoslužje v cerkvi in na pokopališču Assumption. Hvaležni smo tudi ge. Mojci Dimperio in njenim pevcem za prelepo glasbo. Hvala ge. Mariji Soršak in njenim pomočnicam za skrbno pripravljeno in okusno pogrebščino. Iskrena hvala tudi vsem za neštete svete maše, cvetje in darove. Že mesece po njeni smrti njena družina še stalno sprejema pozorno dobroto ter ljubeznivost sorodnikov in znancev. Njeni otroci in vnuki bi se radi posebej zahvalili teti Mary Hozjan in družinam tete Micke Kelenc ter strica Jožeta Hozjana za njihovo ljubezen in podporo.

Mama, kakšen dar z nebes si nam bila! Pogrešamo te in se veselimo snidenja s teboj v nebesih. Gospod ti daj večni mir ter srečo v družbi angelov in svetnikov!

Žalujoci: sin Ignac (Nancy), hčerka Irene, sin David (Lisa); vnuki Daniel, Jonah, Elena, Emma, Matthew, Grace, Clarissa in Joseph; sestra Marija Kelenc, brata Jože in Štefan Vuk ter vsi ostali sorodniki v Kanadi in Sloveniji.

ZAHVALA

V torek, 29. novembra 2011, je odšel od nas dragi mož, oče in stari oče **Miro Muršič**, rojen 1. decembra 1927.

Iskrena hvala g. Valentinu Batiču za opravljene molitve in druge pogrebne obrede.

Dragi Miro, nikoli te ne bomo pozabili. Počivaj v Božjem miru.

Žalujoci: žena Marija, sin Danny (Lori) z družino, sin Toni (Cindy), sin Mark (Irene) z družino, brat in sestre v Rušah pri Mariboru.

ZAHVALA

V petek, 20. januarja 2012, nas je zapustil naš dobri oče, star ata, brat, svak in stric **Ignac Kastelic**. Rojen je bil 28. avgusta 1932 v Žvirčah na Dolenjskem, v Sloveniji.

Otroci se ob tej težki izgubi iskreno zahvaljujejo vsem, ki so Ignaca pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku Valentinu Batiču za pogrebno sveto mašo in obrede na pokopališču. Hvala g. Tonetu Zrnecu za molitve v pogrebem zavodu. Hvala g. Toniju Burji za obisk v bolnici in podelitev svetih zakramentov.

Najlepša hvala organistu g. Andreju Pahulje, moškemu pevskeemu zboru in ministrantu. Najlepša hvala vsem za molitve, darove za sv. maše in Dom Lipa, cvetje in pecivo. Hvala ge. Mariji Soršak in pomočnicam za pripravo pogrebščine.

Dragi ata, pogrešali te bomo vsi, posebno tvoji vnučki.

Žalujoci: hčerki Marinka (Dave) in Ani, sin Jože (Jacquie), vnuki Matthew, Caitlin, Luke, Michael, Chanel, Jonah in Jourdan, številne nečakinje in nečaki, sorodniki in prijatelji v Kanadi in Sloveniji

SLOVENSKI MISIJON
Sv. VLADIMIRA v Montrealu
župnik in župnijski svet

voščimo vsem veselo praznovanje Kristusovega vstajenja
3470 Blvd. St. Joseph, Montreal, Que., H1X 1W6
Tel.: (514) 254-8286

**DUHOVNIKI IN ŽUPLJANI CERKVE
SV. GREGORIJA VELIKEGA V HAMILTONU**

VOŠČIMO VSEM VESELJE
IN BLAGOSLOV VSTALEGA GOSPODA

KATOLIŠKA ŽENSKA LIGA

v župniji Brezmadežne s šudodelno svetinjo
želi

vsem dekletom, ženam in materam ter vsem rojakom,
DA BI VEDNO ŽIVELI IZ VERE V VSTALEGA KRISTUSA

VINCENCIJEVA KONFERENCA

župnije Brezmadežne

pozdravlja vse rojake, posebno ostarele, bolne in zapuščene.

Obljublja jim nadaljno pomoč, molitve in jim kliče:

KRISTUS JE VSTAL, VSTALI BOMO TUDI MI!

Blagoslovljeno
velikonočno praznovanje
vam želi

DRUŽINA ŽOLDOS

Vodstvo, osebje in stanovalci doma *LIPA*

želijo vsem dobrotnikom, prijateljem in Slovencem
velikonočno praznovanje, polno radosti in upanja

52 Neilson Dr., Etobicoke, Ont., M9C 1V7 • Tel.: (416) 621-3820

SALZBURG INTERIORS & FURNITURE LIMITED

ŽELI VSEM VESELO VELIKONOČNO PRAZNOVANJE

JOSEF IN CHRISTINE DOMA (905) 791-0111

WALLWOOD CONSTRUCTION LTD.

65 West Beaver Creek Road, Richmond Hill, Ontario, L4B 1K6
Tel: (905) 889-8607 Fax: (905) 889-3194

Lojze Kocjančič z družino

želi vsem Slovencem in bralcem Božje besede

veselje in upanje velikonočnega jutra

Veselo, srečno, zdravo in milosti polno velikonočno praznovanje želi

DRUŽINA A. LAMPIČ
PAINTING & DECORATING

Tel.: (905) 274-9744

KATOLIŠKA ŽENSKA LIGA

župnije Marije Pomagaj

želi vsej skupnosti, posebno članicam in sodelavkam

blagoslovljeno velikonočno praznovanje

“Z MARIJO RAZVESELI SE, PRAZNUJ VSTAJENJA PRAZNIKE”

Vstal je Kristus, aleluja!
Vstali bomo tudi mi;
speve pojmo aleluja
tudi božji Materi.

ŽUPNIJSKO OBČESTVO MARIJE POMAGAJ

vošči vsem

VESELO PRAZNOVANJE
KRISTUSOVEGA VSTAJENJA

Dan presveti, dan veselja, o pozdravljen bodi nam!
Spolnjena je sveta želja, z groba vstal Gospod je sam!
Glej, kak' svetijo se rane, ki jih zate je prejel;
Jezus tvoj iz groba vstane, bodi ga, kristjan, vesel!
Aleluja, aleluja!

VSEM VESELO PRAZNOVANJE
GOSPODOVEGA VSTAJENJA ŽELI

ŽUPNIJSKO OBČESTVO

BREZMADEŽNE S ČUDODELNO SVETINJO

739 Brown's Line, Toronto, Ont., M8W 3V7

RIDLEY Funeral Home Ltd.

3080 LAKESHORE BLVD. WEST (at 14th St.)
ETOBICOKE, ONTARIO, M8V 1K3

Lastnik George M. Nill želi vsem bralcem Božje besede
blagoslovljeno velikonočno praznovanje

Priporočamo vam, da z nami predčasno uredite pogreb, kot to storimo
z nakupom zemljišča na pokopališču. Naše območje dela vključuje
Etobicoke, Toronto, Mississauga.

Za informacije kličite: Telefon: (416) 259-3705

Odbor Slovenskega letovišča

v Torontu

želi vsem članom, prijateljem
in obiskovalcem Slovenskega letovišča
veselo velikonočno praznovanje

Blagoslovljeno in v veri doživeto velikonočno praznovanje
želi vsem prijateljem in znancem

**FRANK VERHOVŠEK
Z DRUŽINO**

"GOSPOD BO ZOPET V LUČI ZLATIČASTILJIVO OBUDIL NAS.."

BLAGOSLOVLJENO VELIKONOČNO PRAZNOVANJE
IN POLNOST VESELJA V VSTALEM GOSPODU
vam želi

Mija Ferkul z družinami

183 Beta Street, Toronto, M8W 4H5 ♦ Tel.:(416) 255-2179

JOŽE in DARJA SLOBODNIK z DRUŽINO

voščita vsem sorodnikom, prijateljem in rojakom
VESELJA IN RADOSTI POLNO VELIKONOČNO PRAZNOVANJE

I know that my Redeemer lives,
and on the last day I shall rise again;
In my body I shall look on God, my Saviour.

Prayers for a Blessed Easter
from Catholic Cemeteries
Archdiocese of Toronto

**CATHOLIC CEMETERIES
ARCHDIOCESE OF TORONTO**

ASSUMPTION CEMETERY

6933 Tomken Road (at Derry Road)
Mississauga (905) 670-8801
www.catholic-cemeteries.com

www.sloveniaku.on.ca

*Vesele in blagoslovljene
velikonočne praznike
Kristusovega vstajenja ter
prijetno pomlad želimo članom,
njihovim družinam in
Slovcem po svetu*

Odborniki in uslužbenci

**HRANILNICE IN POSOJILNICE
SLOVENIJA**

*Praznovanje
velikonočnih skrivnosti
naj vam prinese obilje
notranjega veselja
in božje bližine —*

*vam žele
uslužbenci in odborniki*

**KREKOVA SLOVENSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V TORONTU**

Aleluja!

**VESELO VELIKONOČNO PRAZNOVANJE želi
STANE UGOVŠEK Z DRUŽINO**

Za dobro voljo

**I work
too hard...**

**PA PRAVIJO,
DA CERKEV NI ZA HECE...**

Oglasi prepisani
z resničnih župnijskih panojev

* Za vse, ki imate otroke, pa tega ne veste, imamo prostor, opremljen za otroke.

* Skupina za ponovno pridobitev zupanjanja vase se zbira ob četrčkih ob 19h. Prosim, vstopite pri zadnjih vratih.

* V petek ob 19h bodo otroci iz oratorija v župnijski avli uprizorili Shakespearovega Hamleta. Župljani ste vabljeni, da se udeležite te tragedije.

* Drage gospe, ne pozabite na dobrodelni sejem! To je odličen način, da se znebite vseh tistih neuporabnih stvari, ki vam jemljejo prostor v stanovanju. Pripeljite svoje može.

* Tema današnje kateheze: Jezus hodi po vodi. Jutrišnja kateheza: Iščemo Jezusa.

* Zbor nadšestdesetletnikov za vse poletje preneha delovati, s hvaležnostjo vseh župljanov.

* Župnijska košarkarska turneja se nadaljuje s tekmo v sredo zvečer: pridite navijati za nas, ko bomo skušali premagati Kristusa Kralja.

* Cena za udeležbo na seminarju o molitvi in postu vključuje vse obede.

* Prosimo, da vaše darove položite v kuverto skupaj z rajnimi, za katere želite, da molimo.

* Župnik bo prižgal svojo svečo pri oltarni sveči. Diakon bo prižgal svojo svečo pri župnikovi, potem se bo obrnil in prižgal vse vernike v prvi vrsti.

* V torek zvečer bo v župnijski avli večerja na osnovi fižola. Sledil bo koncert.

Rezultati raziskave EU

Evropska Unija je spraševala: "Povejte odkrito, kakšno je vaše mnenje o pomanjkanju hrane v preostalem svetu."

Rezultati so bili naslednji:

* v Evropi niso razumeli kaj je "pomanjkanje",

* v Afriki niso razumeli kaj je "hrana",

* v Ameriki so povprašali kaj pomeni "preostali svet",

* na Kitajskem so hoteli razlago besede "mnenje",

* v slovenskem parlamentu pa še vedno debatirajo o tem, kaj pomeni "povejte odkrito."

TRY HARD INDUSTRIAL SUPPLY CO. LTD.

1411 Courtneypark Drive, Mississauga, Ont., L5T 2E3
Tel.: (905) 565-8700 Fax: (905) 565-8018 Toll Free: 1-888-798-7533

Abrasives, Carbides, Digital Readouts, Fasteners, Hand Tools,
HSS Cutting Tools, Lubricants, Machine Tools Accessories, Power Tools,
Precision Measuring Instruments, Bandsaw Blades
Naša odlična zaloga bo ugodila vsaki vaši želji

Frank Ferko, President

Hours: 7 a.m. - 5 p.m. Mon. - Fri. 9 a.m. - Noon Sat.

Slovenski okulist se priporoča

Dr. Joseph Gasser, M.D., F.R.C.S. (C)

Ophthalmologist (eye physician & surgeon)

28 Bartley Dr. (Eglinton & Victoria Park)

Toronto Ont., M4A 1B8

Tel.: (416) 750-8149

CATHOLIC CEMETERIES

ARCHDIOCESE OF TORONTO

www.catholic-cemeteries.com

Tel: (416) 733-8544

Assumption, Mississauga (905) 670-8801

Christ the King, Markham (905) 471-0121

Holy Cross, Thornhill (905) 889-7467

Mount Hope, Toronto (416) 483-4944

Queen of Heaven, Woodbridge (959) 851-5822

Resurrection, Whitby (905) 668-8912

DOM LIPA - Slovenski starostni dom smo zgradili za Slovence. Ste osameli in oslabei? Potrebujete pomoč ali družbo rojakov? Obiščite nas zlasti ob torkih, ko imamo program za starejše. Morda se odločite, da se naselite v lepem in mirnem domu. Vsem pomoči potrebnim so vrata vedno odprta. Kličite (416) 621-3820.

52 Neilson Dr., Etobicoke, Ontario, M9C 1V7

ADDRESS

Canadian Publication Sales Agreement #40022296 • January 2012

BOŽJA BESEDA — THE WORD OF GOD, Religious quarterly periodical, is published by Slovenian Missionaries of St. Vincent, 739 Brown's Line, Toronto, Ontario. Printed by Golla Graphics Inc. Subscription rates in Canada \$28.00, in United States \$20.00 US per year. Changes of address and undelivered copies should be sent to Bozja Beseda, 739 Brown's Line, Toronto, Ontario, M8W 3V7.

725 Brown's Line, Toronto, ON M8W 3V7
Tel: (416)255-1742 Fax: (416)255-3871
TOLL FREE: 1-888-SCU-1742

611 Manning Ave., Toronto, Parish Hall
Tel: (416)531-8475

23 Delawana Dr., Hamilton, Villa Slovenia
Tel: (905)578-7511

HRANILNICA IN POSOJILNICA

VAM NUĐI VSE VRSTE BANČNIH USLUG

V pomoč članom in
Slovenski skupnosti.

Vabimo vas, da nas obiščete.

www.sloveniaku.ca

KREKOVA SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

NAPREDNA, FINANČNO MOČNA USTANOVA, USMERJENA K ODLIČNOSTI

747 Browns Line
Etobicoke, Ontario
M8W 3V7
(416) 252-6527

611 Manning Ave.
Toronto, Ontario
M6G 2W1
(416) 532-4746

VLOGE

- ◊ Hranilne
- ◊ Vezane
- ◊ Čekovni račun
- ◊ TFSA's

INVESTICJE

- ◊ RRSPs/RRIFs
- ◊ Delnice
- ◊ Mutual Funds
- ◊ RESPs

POSOJILA

- ◊ Osebna
- ◊ Hipotečna
- ◊ Gradbena
- ◊ Line of credit

Website: www.krek.ca

ZAVAROVANJE

- ◊ Za potovanje
- ◊ Hiše/Avtomobile
- ◊ Posojila
- ◊ Hranilne vloge

DRUGE USLUGE

- ◊ MasterCard
- ◊ Online Banking
- ◊ Menjava \$US
- ◊ Bančni avtomat (ATM)